

ט"ז סיון, תשע"ט, 19.6.2019

גיליון מס' 664

פרשת שלח

הנרטיב של השאיפות הגבוהות

מאת שלומית קליין, משואות יצחק

פרשת שלח נפתחת באחד המשברים החמורים בהנהגה שידע העם. עשרה מתוך שנים עשר נציגי השבטים: "כָּלֶם אַנְשִׁים, רְאֵשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה" (טו,לב). בוחרים להעניק זווית מאוד מסוימת לשליחות שלשמה נשלחו – הם חוזרים מלתור את הארץ ומסכמים את המסע ב: "וַנְּהִי בְּעֵינֵינוּ פְּחָגְבִים, וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם" (יג,לג). תחושות קשות של קטנות ושל חולשה לעומת אנשי ה"מידות" שנמצאו בארץ.

אותם עשרה מרגלים לא שיקרו באשר ראו. המראות אשר ראו עמדו חיים וניצבים מולם, הערים הבצורות, ילידי הענק, העמים הרבים. אך לעומת ציווי של משה: "וְרֵאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ... וְהִתְחַזְקֶתֶם" הם חוזרים חלשים ומחלישים.

הרב יונתן זקס מביא בספרו "שיג ושיח" הסתכלות מעניינת על חטא המרגלים. הוא מגדיר אותה כ"פחד מפני הצלחה" ומסביר כי הוא ממשי לא פחות מהפחד מפני הכשלון. החשש מפני הצלחה גם הוא מניע אנשים להישאר באזור הנוחות, הפחד הלא מודע מפני מה שהצלחה תביא יחד איתה, השינוי, קבלת אחריות חדשה, ואולי ציפיות גבוהות מדי של אחרים מאיתנו, או שלנו מעצמנו.

הכניסה לארץ ישראל אכן טומנת בתוכה שינוי מהותי, סוג של שינוי שיתכן שהעם עדיין לא היה מוכן אליו, ולכן התיקון של נדידה של שנים ארוכות במסע המדברי יעניקו לו את חופש המחשבה והאמונה כי "יכול נוכל לה" (יג,ל).

ויש תיקון נוסף שהפרשה מעניקה לנו כמתנה לאותו "פחד מהצלחה". מענה לעם כולו ומענה לאדם הפרטי. בסוף הפרשה אנו מצווים של מצוות ציצית:

"וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְּפֵי בְּגֵדֵיהֶם, לְדֹרֹתָם; וְנָתַנוּ עַל צִיצִת הַכֶּנֶף, פֶּתִיל תְּכֵלֶת... וְהָיָה לָכֶם, לְצִיצִת, וְרֵאִיתֶם אֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְהוָה, וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם; וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם" (טו, לח).

אותו ציווי "לתור" את הארץ שנגמר במשבר אמונה גדול מוצא לו דרך לסגירת מעגל דרך מצוות הציצית. המצווה אשר יש לה תוקף נצחי, לדורות, מרמזת על שני מתחים הקיימים באדם: מראה קצוות החוטים שמזכיר מעין שורשים, ומזכירים ליהודי מאין בא ומה מקורות היניקה שלו: וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים, לֹא-לְהִיכֶם (טו,מ), וגם מסמלים בכך עמידה מסוימת במקום. ומנגד – אותו פתיל תכלת שמרמז על הרקיע, על היכולת לשאוף גבוה, להתמלא בטחון מכוח האמונה וההבנה כי איננו כחגבים בעיני איש כל עוד איננו

כחגבים בעיני עצמנו. וכדברי יהושע וכלב בן יפונה: וְאַתֶּם אֵל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאֲרֶץ, כִּי לַחֲמֹנוּ הֵם; סָר צֶלֶם מֵעֲלֵיהֶם וְה' אֶתְנֶנּוּ, אֵל תִּירָאֵם (יד,ט).

ברגע הסרת הצל, אור הרקיע מאיר על המציאות, גם על המציאות המפחידה ביותר, וניתן להתבונן על עליה ממקום של אמונה בדרך ואמונה בעצמך.

שלומית קליין, אמא לארבעה, חברת משואות יצחק, רכזת תחום הקבוצות בתכנית "שחק".

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il